

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Selvitysosa: Valtioneuvoston kanslia vastaa toimialaansa kuuluvana pääministerin avustamisesta valtioneuvoston yleisessä johtamisessa sekä hallituksen ja eduskunnan työn yhteensovittamisessa. Valtioneuvoston kanslian tehtäviin kuuluvat Suomen EU-politiikan yhteensovittaminen ja kehittäminen, valtioneuvoston viestintä ja valtionhallinnon viestinnän yhteensovittaminen sekä valtion omistajapolitiikka ja valtioneuvoston kanslian alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus.

Valtioneuvoston kanslian tehtävänä on johtaa, sovittaa yhteen ja kehittää valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteistä hallintoa, sisäistä toiminnan ja talouden suunnittelua ja toimintatapoja sekä tuottaa yhteisiä palveluja ja kehittää valtioneuvoston yhteistä toimintakulttuuria. Valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluvat valtioneuvoston yhteinen tilannekuva, varautuminen ja turvallisuus sekä häiriötilanteiden hallinnan yhteensovittaminen.

Lisäksi valtioneuvoston kanslia vastaa valtion sektoritutkimuksen tavoitteiden yhteensovittamisesta, hallituksen tulevaisuustyöstä ja kestävän kehityksen Agenda 2030:n kansallisen toimeenpanon yhteensovittamisesta. Valtioneuvoston kanslia turvaa kaikissa olosuhteissa pääministerin ja hallituksen toimintaedellytykset ja vastaa pitkän aikavälin yhteiskuntapolitiikan ennakkoinnista ja suunnittelusta sekä hallituksen strategiatyöstä.

Valtioneuvoston kanslia hoitaa toimialansa mukaiset tehtävät voimassa olevan hallitusohjelman mukaisesti. Valtioneuvoston kanslia seuraa hallitusohjelman toteutumista ja huolehtii osaltaan hallitusohjelmassa mainittujen tavoitteiden toteutumisesta.

Toimintaympäristön kuvaus

Yhteiskunnan ja talouden toimintaympäristössä on riskitekijöitä, jotka aiheuttavat epävarmuutta ja tekevät toimintaympäristöstä vaikeasti ennakoitavan. Suurvaltakilpailun kiristymisen, kansainvälisen sääntöpohjaisen yhteistyön vaikeutumisen, monivuotisen pandemian sekä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutukset heijastuvat monin tavoin Suomen turvallisuusympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen. Turvallisuus- ja huoltovarmuusnäkökulmien huomioiminen korostuu kaikilla yhteiskuntapolitiikan osa-alueilla.

Suomi on jäänyt jälkeen keskeisistä kilpailijamaista sekä osaamisen että TKI-intensiteetin suhteen. Teknologinen kehitys, ml. harppaukset tekoälykehityksessä luovat uusia haasteita ja mahdollisuuksia. Kansainvälinen kilpailu osaavasta työvoimasta on entistä kovempaa. Väestön ikääntyminen ja pula työvoimasta heikentävät talouskasvua ja haastavat julkisen talouden tasapainoa. Yleisellä taloudellisen kehityksen epävarmuudella, inflaatiolla ja korkotasolla on vaikutusta omistajaohjaukseen ja valtio-omisteisiin yhtiöihin lisäten toimintaympäristön riskejä ja epävarmuutta. Julkisen talouden säästöt vaikuttavat valtioneuvoston toiminnan menoihin ja aiheuttavat merkittäviä toiminnan sopeuttamistarpeita.

Ilmastonmuutoksen riskit ja kustannukset tunnistetaan jatkuvasti paremmin. Puhdas siirtymä edellyttää taloudessa ja yhteiskunnassa kokonaisvaltaista muutosta, jonka vaikutukset voivat kohdistua ihmisryhmiin eri tavoin. Puhdas siirtymä tarjoaa merkittäviä kasvu- ja vientimahdollisuuksia.

Euroopassa turvallisuuspoliittinen tilanne on muutoksessa sodan seurauksena. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta. Sodan vaikutukset globaaliin talouteen, politiikkaan ja kansainväliseen oikeusjärjestelmään lisäävät epävarmuutta. Ukrainan tilanne edellyttää EU:lta entistä vahvempaa kriisinkestävyttä ja kykyä vastata yhtenäisesti monialaisen kriisin synnyttämiin haasteisiin turvallisuuden, talouden ja energiakysymysten osalta. Euroopan unioni pyrkii avoimen strategisen autonomian kehittämisellä vähentämään kriittisiä riippuvaisuuksia erityisesti autoritaarisista kauppakumppaneista. Euroopan unionin strateginen ohjelma sekä uusi komissio ja Euroopan parlamentti ohjaavat EU:n toimintaa ja lainsäädäntötyötä. Euroopan komissio antaa esityksensä vuosien 2028—2034 rahoituskehyksestä vuonna 2025.

Valtioneuvoston toimitilasuunnitelman mukaisesti on tarkoitus toteuttaa valtioneuvoston toimitilojen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet valtioneuvoston linnan korttelissa ja valtioneuvostokorttelissa vuosien 2024—2029 aikana. Kyseessä on valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhtenäisyyttä edistävä uudistushanke, joka mahdollistaa uudenlaisen toimintatavan ja -ympäristön vuosikymmeniksi eteenpäin. Valtioneuvosto luopuu merkittävästä osasta erillisiä toimitilojaan ja keskittää toimintansa valtioneuvostokortteleihin, joihin kootaan valtioneuvoston johtorakenteet.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023	2024	2025
	toteutuma/arvio	arvio	arvio
Vahva ja välittävä Suomi rakentuu konkreettisista teoista ja ratkaisuista toimien aktiivisesti ja aloitteellisesti niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Yhteistyöllä Suomi selviää kaikista haasteista.			
Pääministerin avustaminen valtioneuvoston johtamisessa	hyvä	hyvä	hyvä
— Hallituksen päätöksenteon tuki ja toimeenpano turvataan ja yhteiset resurssit tukevat valtioneuvoston johtamista.			
— Hallitusohjelman toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan.			
— Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintaan varaudutaan ja johtamiskykyä vahvistetaan.			
— Viestinnältä edellytetään muuttuvassa toimintaympäristössä suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä ja viestinnän kokonaisuuden johtamista. Valtioneuvoston viestintäympäristöä seurataan ja arvioidaan sekä mahdolliseen informaatiovaikuttamiseen reagoidaan.			
Suomen EU-politiikan johtaminen	hyvä	hyvä	hyvä
— Aktiivinen ja aloitteellinen EU-politiikka vahvistaa kilpailukykyä, EU:n globaalia roolia, puolustusyhteistyötä, sisämarkkinoita, talouskasvua, puhtaan energian investointeja, luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä, lähialueiden vakautta ja ulkorajojen turvaamista sekä oikeusvaltioperiaatteen toteutumista ja korruption torjuntaa.			
— Suomen EU-vaikuttamista ja ennakkovaikuttamista tehostetaan sekä kannanmuodostusta nopeutetaan.			
Valtion aktiivinen ja selkeä omistajapolitiikka	hyvä	hyvä	hyvä
— Ennustettavalla ja eteenpäin katsovalla omistajapolitiikalla turvataan valtion strategiset intressit.			
— Valtio tavoittelee yhtiöomaisuutensa hoidossa pitkäjänteistä omistaja-arvon kasvua ja omaisuustuloja.			

	2023 toteutuma/arvio	2024 arvio	2025 arvio
— Vastuullinen liiketoiminta on tärkeä osa omistaja-arvon kasvattamista ja valtio odottaa yhtiöiltä yritys vastuun edelläkävijyyttä.			
Valtioneuvoston yhteinen toimintakulttuuri ja kehittämishankkeet	hyvä	hyvä	hyvä
— Valtioneuvostossa on käytössä yhtenäiset ja turvalliset työt ja toiminnan jatkuvuutta tukevat toimintatavat, toimitilaratkaisut sekä jaettu tilannekuva tiedolla johtamisen tueksi.			
— Yhteiset toimintatavat hyödyntävät sähköisiä, tehokkaita ja tietoturvallisia yhteisiä työvälineitä ja palveluja mahdollistaen taloudellisesti kestävä toiminnan.			

Oikeuskanslerinvirasto

Oikeuskansleri edistää kansanvaltaisuuden ja oikeusvaltioperiaatteen sekä muiden Suomen valtiojärjestyksen ja valtiosäännön perusarvojen ja -periaatteiden toteutumista valvomalla valtioneuvoston ja tasavallan presidentin sekä tuomioistuinten, muiden viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien toiminnan lainmukaisuutta. Oikeuskansleri valvoo myös asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimintaa. Oikeuskansleri antaa presidentille, valtioneuvostolle ja ministeriöille tietoja ja lausuntoja oikeudellisista kysymyksistä.

Oikeuskansleri valvoo tehtävänsä hoitaessaan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista. Oikeuskanslerin harjoittama ylin laillisuusvalvonta edistää näin perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista, luottamusta ylimpään valtiolliseen päätöksentekoon ja lakiin sekä eduskunnan ja hallituksen päätöksenteon sujuvuutta ja hyvän lainvalmistelutavan noudattamista. Oikeuskanslerinvirasto tukee oikeuskansleria tämän tehtävien hoitamisessa.

Oikeuskanslerinvirasto toimii ilmoittajansuojelun keskitettynä ulkoisena ilmoituskanavana ja huolehtii ilmoittajansuojelujärjestelmän raportoinnista Euroopan komissiolle. Oikeuskanslerinvirasto on valtioneuvoston yhteydessä toimiva itsenäinen virasto, jonka määrärahat ovat valtioneuvoston kanslian pääluokassa omassa luvussaan.

Sukupuolten tasa-arvo

Valtioneuvoston kanslian työssä sukupuolten tasa-arvo näkyy mm. Agenda2030:n tavoitteiden edistämisessä ja eri ohjelmien kokoonpanoissa sekä tasa-arvonäkökulman huomioimisessa mm. tietoperusteisen päätöksenteon tueksi organisoiduissa tiedepaneeleissa.

Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen on Suomelle keskeinen prioriteetti EU-politiikassa. EU toimeenpanee tehokkaasti unionin tasa-arvostrategiaa.

Valtion omistajaohjauksessa täysin valtio-omisteisten yhtiöiden hallitusvalinnoissa otetaan huomioon tasa-arvonäkökohdat siten, että kummankin sukupuolen osuus hallituksen jäsenistä on vähintään 40 % sekä huolehditaan valtioneuvoston asettamien muiden tasa-arvotavoitteiden noudattamisesta.

Valtioneuvoston kanslian omassa toiminnassa ja johtamisessa korostetaan toimintatapoja, jotka tukevat yhdenvertaisuutta, monimuotoisuutta ja tasa-arvoa.

Kestävä kehitys

Globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030:n kansallista toimeenpanoa ja hallituksen kestävän kehityksen työtä koordinoidaan ja toteutetaan valtioneuvoston kansliassa pääministerin johdolla. Valtioneuvoston kanslia koordinoi Suomen toimia EU:ssa Agenda2030:n ja kestävän kehityksen edistämiseksi yhteistyössä ulkoministeriön kanssa. Myös Suomen kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeristö toimii valtioneuvoston kansliassa. Pääministerin johtama toimikunta toteuttaa vuonna 2022 valmistunutta kestävän kehityksen toimikunnan strategiaa 2022—2030: Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi.

Valtioneuvoston kanslia toteuttaa yhteiskunnallista kestävyysarviointia selkeyttämään isoa kuvaa kestävyyshaasteiden nykytiloista, näkymistä ja keskinäisriippuvuuksista. Arviointia tehdään viidestä kestävyysnäkökulmasta, jotka ovat ekologinen kestävyys, inhimillinen ja kulttuurinen kestävyys, sosiaalinen ja terveydellinen kestävyys, taloudellinen kestävyys ja turvallisuuden, oikeusvaltion ja demokratian kestävyys. Riippumaton kestävyystutkijoista koostuva kestävyyspaneeli toimii valtioneuvoston kanslian yhteydessä ja tukee itsenäisenä elimenä valtioneuvoston työtä.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2023—2025

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
01. Hallinto	192 755	206 649	196 205	-10 444	-5
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	155 283	165 769	156 186	-9 583	-6
02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)	11 783	15 597	15 649	52	0
03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	980	2 480	2 140	-340	-14
21. Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano (siirtomääräraha 3 v)	—	2 000	1 500	-500	-25
(22.) Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	7 759	—	—	—	0
(25.) Terveet tilat 2028 (siirtomääräraha 3 v)	500	—	—	—	0
26. Saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	1 358	1 330	-28	-2

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
(27.) Kuurojen totuus- ja sovintoprosessi (siirtomääräraha 3 v)	23	—	—	—	0
(28.) Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	16 427	19 000	19 000	—	0
50. Valtionavut Eurooppa-tiedotukseen (kiinteä määräraha)	—	445	400	-45	-10
10. Omistajaohjaus	345 700	5 700	3 700	-2 000	-35
(87.) Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	340 000	—	—	—	0
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	5 700	5 700	3 700	-2 000	-35
20. Poliittisen toiminnan avustaminen	35 635	34 566	34 566	—	0
50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	35 635	34 566	34 566	—	0
30. Oikeuskanslerinvirasto	4 488	4 564	4 384	-180	-4
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 488	4 564	4 384	-180	-4
90. Muut menot	2 482	2 740	2 740	—	0
21. Kunniamerkit (arviomääräraha)	622	700	700	—	0
66. Osallistumismaksut ja maksuosuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	1 860	2 040	2 040	—	0
Yhteensä	581 060	254 219	241 595	-12 624	-5

Henkilötyövuosien
kokonaismäärä

737

828

805¹

¹⁾ Valtioneuvoston kanslian henkilötyövuosiarvio on 631 henkilötyövuotta, oikeuskanslerinviraston 34 henkilötyövuotta, sekä enintään 70 valtiosihteerää ja erityisavustajaa ja 70 heidän sihteerää. Valtioneuvoston jäsenet eivät sisälly henkilötyövuosiin.

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 156 186 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös talousneuvostosta, ruotsinkielenlautakunnasta, arvonomilautakunnasta, lainsäädännön arviointineuvostosta tai muista vastaavista lautakunnista aiheutuviin kuluihin.

Määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa valtioneuvoston yhteiseen toimintaan ja hankkeisiin.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2025.

Selvitysosa: Valtioneuvoston kanslian toimintamenoihin on osoitettu 5 000 000 euroa käytettäväksi valtioneuvoston yhteiseen toimintaan ja hankkeisiin. Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi merkittäviin tai laajoihin hallitusohjelman mukaisiin tai muihin ministeriöiden tehtävien hoitamisen kannalta keskeisiin määräaikaisiin hankkeisiin ja toimenpiteisiin, joista aiheutuu palkkaus- tai muita menoja.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Valtioneuvoston kanslian yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2025 on esitetty valtioneuvoston kanslian pääluokan 23 perusteluissa.

Määrärahasta käytetään arviolta 600 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	154 647	167 769	158 186
Bruttotulot	3 099	2 000	2 000
Nettomenot	151 548	165 769	156 186
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 269		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	15 004		

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Valtioneuvoston johtaminen ja politiikkavalmistelu	13 862
Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteiset hallinto- ja palvelutehtävät	131 599
VN toimitilojen kokoaminen ja uudistaminen (Korttelit 1 ja 2 -hankkeen valmistelevat työt)	4 025
Leo Mechelin -hanke	200
Suomalaisten vaiheet Venäjällä vuoden 1917 lokakuun vallankumouksen jälkeen - tutkimushanke	400
Valtioneuvoston tilannekuvahanke v. 2025–2028 (kyber)	1 100
Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet	5 000
Yhteensä	156 186

Toimintamenojen kohdentuminen (%)

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
--	-------------------	---------------	-----------------

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
ICT-menot	28	28	28
Vuokramenot	27	27	27
Henkilöstömenot	28	28	28
Muut toimitila- ja turvallisuusmenot	10	9	9
Muut tukipalvelut	5	6	6
Johtaminen ja politiikkavalmistelu	2	2	2
Yhteensä	100	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkiston järjestämisen loppuun saattaminen (siirto momentilta 33.01.01)	-70
Doreu-järjestelmän elinkaaripäivitys	-800
Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-2
Nato-kustannusvaikutukset	68
OM matkustuksen neuvonta ja tuki (siirto momentilta 25.01.01)	15
Palkkausten tarkistukset (siirto momentille 23.01.02)	-37
Perustietotekniikan yhtenäistäminen (VNID ja Pälkä) (siirto momentilta 28.70.20)	-3 440
STEAn osuus VNHYn tukipalveluista (siirto momentilta 33.01.01)	420
Säätytalon korjauksen suunnittelu, väistömuutot ja hankinnat	-225
Säätytalon peruskorjaukseen liittyvät hankinnat ja vuokratkustannukset	2 250
TEM arkistojen järjestäminen (siirto momentilta 32.01.01)	144
TEM matkustuksen neuvonta ja tuki (siirto momentilta 32.01.01)	15
UM arkiston järjestäminen (siirto momentilta 24.01.01)	-85
Valtiolliset hautajaiset ja hautamuistomerkki	-450
VN konesalin palvelinkapasiteetin elinkaaripäivitys	-1 425
VN tilannekuvajärjestelmä (kyber) (TA 2023)	-1 000
VN tilannekuvajärjestelmä v. 2025-2028 (kyber)	1 100
VN toimenpiteet kyberturvallisuushkiin varautumisessa	310
VN toimitilojen kokoaminen ja uudistaminen (Korttelit 1 ja 2 -hanke)	2 450
Yhdessä-hanke (siirto momentilta 28.70.20)	-1 705
Palkkausten tarkistukset	205
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-7 366
Tasomuutos	45
Yhteensä	-9 583

2025 talousarvio	156 186 000
2024 II lisätalousarvio	2 214 000
2024 talousarvio	165 769 000
2023 tilinpäätös	155 283 000

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 649 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ministereiden, poliittisten valtiosihteerien, ministereiden erityisavustajien ja heidän sihteereiden palkkausmenoihin

2) valtion virkamieslain 44 a §:n mukaisiin säännöllisen työajan palkkausta vastaaviin korvauksiin.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ministereiden palkkio (laki valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista 1096/2006), poliittisten valtiosihteerien, ministereiden erityisavustajien ja heidän sihteereiden palkat sivukuluineen. Henkilöstön määrä momentilla on 19 valtioneuvoston jäsentä, enintään 70 ministerien valtiosihteeriä ja erityisavustajaa sekä enintään 70 heidän sihteeriään. Lisäksi momentilta on mahdollista maksaa valtiosihteereiden ja erityisavustajien karenssiajan korvaukset.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenot (siirto momenteilta 24.01.01, 25.01.01, 26.01.01, 27.01.01, 28.01.01, 29.01.01, 30.01.01, 31.01.01, 32.01.01, 33.01.01 ja 35.01.01) (HO 2023)	15
Palkkausten tarkistukset (siirto momentilta 23.01.01)	37
Yhteensä	52

2025 talousarvio	15 649 000
2024 talousarvio	15 597 000
2023 tilinpäätös	11 783 432

03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 140 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen

2) eräissä tapauksissa tiettyjen päivärahojen maksamiseen sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille Euroopan unioni ei maksa korvauksia

3) enintään 190 000 euroa enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen valtioneuvoston kansliaan Euroopan unionia koskevien valtioneuvoston horisontaalisten asioiden hoitamiseen liittyviin tehtäviin.

4) EU-rekrytointeihin liittyvään hakijoiden valmennuksen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentin varsinainen käyttötarkoitus on Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot. Hallinnonalat voivat täydentää soveltuvista toimintamenomäärärahoistaan kansallisten asiantuntijoiden rahoittamista, jos keskitetty rahoitus ei riitä kattamaan kaikkia tarpeellisina pidettyjen asiantuntijoiden kustannuksia.

Momentilta voidaan myös määräaikaaisesti palkata valtioneuvoston kansliaan kahta henkilötyövuotta vastaavasti henkilöstöä Euroopan unionia koskevien valtioneuvoston horisontaalisten asioiden hoitamiseen liittyviin tehtäviin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-340
Yhteensä	-340
2025 talousarvio	2 140 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 480 000
2023 tilinpäätös	980 000

21. *Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tiedonannon toimeenpanosta aiheutuviin hankintoihin ja selvityksiin sekä toimenpiteiden koordinointiin, edistämiseen ja muihin vastaaviin menoihin
- 2) valtionavustuksen maksamiseen yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi
- 3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen valtioneuvoston kansliaan toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan menoja, jotka aiheutuvat yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpanosta. Momentin käyttötarkoitus on myös rahoittaa yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevien toimenpiteiden toteuttamista valtionavustustoimintana yhdessä ministeriöiden kanssa.

Hallinnonalat täydentävät keskitettyä rahoitusta omasta pääluokastaan siihen soveltuvista määrärahoista.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 800 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 200 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano	-500
Yhteensä	-500

2025 talousarvio	1 500 000
2024 talousarvio	2 000 000

(22.) Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	7 759 000
------------------	-----------

(25.) Terveet tilat 2028 (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	500 000
------------------	---------

26. Saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saamelaisten totuus- ja sovintokomission työstä ja totuus- ja sovintoprosessin edistämisestä aiheutuviin menoihin
- 2) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen totuus- ja sovintokomission sihteeristön tehtäviin.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan saamelaisten totuus- ja sovintokomission työstä ja totuus- ja sovintoprosessin edistämisestä aiheutuvat menot. Momentilta varaudutaan maksamaan tukea myös psykososiaalisen tuen järjestämiseksi tai palvelujen ostoa. Totuus- ja sovintoprosessissa edistetään dialogia saamelaisväestön kanssa, tiivistetään pohjoismaisen tason yhteistoimintaa totuus- ja sovintoprosessien osalta sekä vastataan ilmenneisiin tiedontarpeisiin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin edistäminen	-28
Yhteensä	-28

2025 talousarvio	1 330 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	1 358 000

(27.) Kuurojen totuus- ja sovintoprosessi (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	22 964
------------------	--------

(28.) Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	19 000 000
2024 talousarvio	19 000 000
2023 tilinpäätös	16 426 920

50. Valtionavut Eurooppa-tiedotukseen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen.

Selvitysosa: Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-45
Yhteensä	-45

Momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	400 000
2024 talousarvio	445 000

10. Omistajaohjaus

Selvitysosa: Omistajapolitiikan ja -ohjauksen osalta tehtäviä ovat valtion yleisen omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen valmistelu ja täytäntöönpano, ministeriön alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus sekä eri ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden välisen yhteistyön koordinointi.

(87.) Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös

340 000 000

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) osakkeiden hankkimiseen ja niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa sekä ilman osakemerkintää tehtävään valtion kokonaan omistamien yhtiöiden oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen, kuten sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävään sijoitukseen

2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynneihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamenomomentille kuuluvien menojen maksamiseen

3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaisopimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton

4) valtioenemmistöisten yhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden rahoitusaseman turvaamista varten toteutettaviin järjestelyihin lainoilla, joilla ei ole eräpäivää ja joilta ei vaadita vakuutta, mukaan lukien IFRS-tilinpäätöksessä oman pääoman ehtoisiksi katsottavat velkakirjalainat sekä pääomalainat ja muut vastaavat lainajärjestelyt sekä valtioenemmistöisten yhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden rahoitusaseman turvaamista varten toteutettaviin järjestelyihin osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa säädetyillä pääomalainoilla, joilla on eräpäivä.

Selvitysosa: Omistus- ja yritysjärjestelyistä ja osakemyynneistä aiheutuvia tai niihin liittyviä menoja ovat järjestelyistä ja toimenpiteistä sekä niiden valmistelusta aiheutuvien kustannusten lisäksi sellaiset kauppahinnan osittaiset palautukset, jotka perustuvat kauppakirjassa oleviin hinnantarkistusta tai myyjän maksettavaksi tulevia korvauksia koskeviin sopimusehtoihin. Omistajaohjaukseen liittyviä menoja ovat osakkeiden ja arvo-osuuksien hallinnointikustannukset, valtion tarvitsemien neuvonantaja- ja koulutuspalvelujen kustannukset, hallitusjäsenten rekrytointiin ja koulutukseen liittyvät kustannukset, omistajaohjauksen toimiala- ja yritysjärjestelyosaamisen ylläpitämiseen liittyvät

kustannukset sekä omistajaohjauksen kansainväliseen yhteistyöhön ja omistajien keskinäiseen yhteistyöhön liittyvät kustannukset.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos (Lisätoimet 2024)	-2 000
Yhteensä	-2 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	3 700 000
2024 II lisätalousarvio	-200 000
2024 talousarvio	5 700 000
2023 tilinpäätös	5 700 000

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

Selvitysosa: Valtiovalta kuuluu perustuslain mukaan kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Puolueilla on Suomen poliittisessa järjestelmässä vakiintunut asema. Johtuen puolueiden merkittävästä asemasta valtiollisessa toiminnassa on niiden asemasta ja puolue toiminnan tukemiseen tarkoitettun määrärahan jakamisesta säädetty puoluelaila. Puoluerahoitus sisältää yleisen tuen puolueiden toimintaan sekä tuen puolueiden tiedotustoimintaan ja viestintään.

50. Puolue toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 34 566 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 34 393 170 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Tästä 5 % on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin 5 % puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Määrärahasta saa käyttää 172 830 euroa avustuksena Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan ja tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

2025 talousarvio	34 566 000
2024 talousarvio	34 566 000
2023 tilinpäätös	35 635 000

30. Oikeuskanslerinvirasto

Selvitysosa: Valtioneuvoston oikeuskanslerin perustehtävänä on varmistaa perustuslain 1 §:ssä säädettyjen Suomen valtiosäännön perusarvojen ja -periaatteiden (ihmisen arvon loukkaamattomuus,

yksilön vapauksien ja oikeuksien turvaaminen, oikeudenmukaisuuden edistäminen yhteiskunnassa) sekä valtiojärjestyksen peruseriaatteiden, kansanvaltaisuuden ja yksilön osallistumisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen sekä parlamentarismien ja tuomioistuinten riippumattomuuden samoin kuin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tavoitteena on, että oikeuskanslerin harjoittama laillisuusvalvonta on vaikuttavaa, laadukasta ja joutuisaa sekä oikea-aikaista. Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnessa oikeuskanslerin eri toimintamuotoja käytetään ja yhdistellään tarkoituksenmukaisesti, jolloin laillisuusvalvonnan eri keinoista muodostuu yhtenäinen ja johdonmukainen kokonaisuus.

Oikeuskanslerin toiminnassa on viime vuosina korostunut laillisuusvalvonnan rakenteellinen näkökulma, jolla pyritään lisäämään laillisuusvalvonnan vaikuttavuutta. Valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annettu uusi laki (330/2022) korostaa entisestään oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan rakenteellista ja oma-aloitteista näkökulmaa sekä asettaa uusia vaatimuksia laillisuusvalvonnalle.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan työtä ovat lisänneet äkilliset ulkoiset toimintaympäristömuutokset turvallisuuskysymyksissä sekä käsiteltävien asioiden vaikeutuminen yleisesti. Lisäksi oikeuskanslerinvirastolle osoitettiin uusi tehtävä EU:n sääntelyyn perustuvassa, 1.1.2023 voimaan tulleessa ns. ilmoittajansuojelulaissa (1171/2022). Viraston toimintamäärärahaa korotettiin vuoden 2023 talousarviossa 500 000 eurolla henkilöstöresurssien täydentämiseksi uuden tehtävän hoitamista varten.

Päätöksenteon valvonta

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
valtioneuvoston yleisistunnot	69	70	70
tasavallan presidentin esittelyt	32	30	30
tarkastetut esittelylistat	1 931	2 000	2 000

Kaikki valtioneuvoston yleisistuntojen ja tasavallan presidentin esittelyjen asiakirjat tarkastetaan etukäteen, ja oikeuskansleri on läsnä istunnoissa sekä hallituksen neuvotteluissa ja iltakouluissa. Lisäksi tarkastetaan istuntojen pöytäkirjat. Istunnoissa vuosittain käsiteltyjen asioiden määrä vaihtelee vaalikauden aikana. Valtioneuvoston valvontaan liittyen vuonna 2023 virastossa tarkastettiin 1 513 valtioneuvoston yleisistunnossa ja 418 tasavallan presidentin esittelyssä käsiteltyä asiaa. Lisäksi oikeuskansleri valvoo jälkikäteen valtioneuvoston ja tasavallan presidentin päätöksentekoa.

Lainvalmistelun valvonta

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
ministeriöiden lausuntopyynnöt	88	100	100
ennakkotarkastukset	11	40	40
kuulemiset eduskunnassa	19	20	20

Oikeuskansleri valvoo laillisuutta ja hyvän lainvalmistelutavan noudattamista sekä perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden asianmukaista huomioon ottamista lainvalmistelussa. Lausuntopyyntöjen määrä on viime vuosina lisääntynyt. Lausuntojen, ennakkotarkastusten ja kuulemisten vuosittainen määrä riippuu ministeriöiden säädösvalmistelun etenemisestä sekä säädösten yhteiskunnallisesta ja oikeudellisesta merkittävydestä. Vaalikauden loppuvaiheessa lainvalmistelun valvonta-asioita on yleensä merkittävästi enemmän kuin alkuvaiheessa.

Kanteluasiat

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
saapuneeksi kirjatut tarkempaan laillisuusvalvonnalliseen arviointiin otetut ratkaistut	1 668	1 700	1 700
	1 268	1 300	1 300
	1 734	1 700	1 700

Tarkempaan laillisuusvalvonnalliseen arviointiin otettujen kanteluiden määrissä on vuosittaista vaihtelua. Vuosittain pyritään kuitenkin ratkaisemaan vähintään sama määrä kanteluasioita kuin mitä on saapunut.

Vuonna 2023 ns. seuraamusratkaisujen osuus oli 18 % selvittämistoimia edellyttäneistä kanteluasioista, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2022 ja merkittävästi enemmän kuin tätä aikaisempina vuosina. Tämä kertoo siitä, että laillisuusvalvojan toimenpiteitä vaativien asioiden määrä on kasvussa. Ylimpien laillisuusvalvojen tehtävienjakouudistus on johtanut siihen, että eräissä asiaryhmissä kantelujen käsittely on siirtynyt eduskunnan oikeusasiamiehen tehtäväksi, mikä vähentää oikeuskanslerin käsittelemien kantelujen määrää. Jos lähtökohtaisesti oikeusasiamiehen käsiteltäväksi kuuluva kantelu olisi asiaan sisältyvän rakenteellisen kysymyksen vuoksi perusteltua ottaa oikeuskanslerin tarkempaan laillisuusvalvonnalliseen arviointiin, ei sitä siirretä. Tällaiset kantelut ovat omiaan lisäämään oikeuskanslerin käsiteltäväksi jäävien asioiden keskimääräistä vaikeusastetta kuten rakenteellinen laillisuusvalvonta yleisemminkin. Oikeuskanslerinvirasto on tehostanut toimintaansa seulomalla aikaisempaa tarkemmin käsiteltäväksi otettavia asioita, mikä osaltaan vähentää laillisuusvalvonnallista arviointia vaativien asioiden määrää.

Omat aloitteet ja laillisuusvalvontakäynnit

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
omat aloitteet	24	20	20
laillisuusvalvontakäynnit	15	20	20

Omista aloitteista aiheutui vuonna 2023 yhteensä 31 seuraamusta, mikä oli varsin merkittävä määrä. Tavoitteena on suunnata omat aloitteet sekä tarkastus- ja valvontatoiminta perus- ja ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin sekä hyvän hallinnon kannalta olennaisiin rakenteellisiin kysymyksiin. Omat aloitteet ovat usein laajoja ja edellyttävät perusteellista ja pitkäjänteistä selvittelyä sekä vaativaa oikeudellista arviointia.

Rangaistustuomioiden tarkastaminen

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
rangaistustuomioiden tarkastus	4 046	4 000	3 000

Vuonna 2023 rangaistustuomioiden tarkastuksen perusteella otettiin tarkemmin selvitettäväksi 85 asiaa. Asiaryhmän asioita ratkaistiin 94, joissa tuomioistuimille annettiin seuraamus 89 asiassa. Korkeimmalle oikeudelle tehtiin 12 esitystä tuomion purkamiseksi.

Tuomarien virkarikосasiat

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
vireille tulleet	72	60	60
ratkaistut	66	60	60

Hovioikeuksien tulee ilmoittaa oikeuskanslerille sellaisista tietoonsa tulleista alioikeuksien toimintaa koskevista seikoista, jotka saattavat johtaa virkasyytteen nostamiseen hovioikeudessa. Lisäksi oikeuskansleri on pyytänyt poliisia ilmoittamaan tutkittavaksi tulleista tuomarin epäiltyä lainvastaista menettelyä virkatoimessa koskevista asioista. Myös syyttäjillä on velvollisuus ilmoittaa, jos tällainen asia tai sitä koskeva ilmoitus tulee syyttäjälle. Vuonna 2023 annettiin seuraamus 20 asiassa.

Syyttäjien virkarikосasiat

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
vireille tulleet	16	30	30
ratkaistut	14	30	30

Oikeuskansleri on pyytänyt poliisia ilmoittamaan tutkittavaksi tulleista syyttäjän tekemäksi epäiltyä virkarikosta koskevista asioista. Syyttäjien virkarikосasioita tulee oikeuskanslerin käsiteltäviksi myös valtakunnansyyttäjän toimiston oikeuskanslerille ilmoittamina. Vuonna 2023 yhdessäkään asiassa ei annettu seuraamusta.

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
saapuneet	984	800	800
tutkitut	916	800	800

Valvonnassa tarkastetaan Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivan valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätökset. Oikeuskanslerilla on oikeus hakea muutosta päätöksiin. Tavoitteena on ylläpitää luottamusta valvontajärjestelmän toimivuuteen sekä varmistaa, että oikeus oikeusturvaan ja siihen kuuluvaan mahdollisuuteen saada luotettavia ja laadukkaita oikeudellisia

palveluita toteutuu. Tuomareihin ja syyttäjiin kohdistuvaan oikeuskanslerin valvontatoimeen voi usein kytkeytyä myös asianajovalvontaa ja asioiden siirtoa valvontalautakuntaan.

Ilmoittajansuojelun keskitetty ulkoinen ilmoituskanava

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
saapuneet ilmoitukset toimivaltaiselle viranomaiselle siirretyt ilmoitukset	66	70	80
siirtämättä jätetyt ilmoitukset (eivät kuuluneet lain soveltamisalaan)	15	20	30
	51	50	50

Oikeuskanslerinviraston keskitetyn ulkoisen ilmoituskanavan ensimmäisenä toimintavuonna ilmoitusten määrä oli vielä vähäinen. Valtaosa ilmoituksista ei kuulunut ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan eikä niitä siirretty toimivaltaisten viranomaisten tutkittaviksi. Oikeuskanslerinvirasto sai toimivaltaisilta viranomaisilta vuosiraportit, joiden perusteella virasto laati Euroopan komissiolle vuosiraportin. Vuoden aikana kaksi ilmoitusta johti poliisin tutkintatoimiin.

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 384 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	14
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-194
Yhteensä	-180

2025 talousarvio	4 384 000
2024 talousarvio	4 564 000
2023 tilinpäätös	4 488 000

90. Muut menot

21. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

2025 talousarvio	700 000
2024 talousarvio	700 000
2023 tilinpäätös	621 571

66. Osallistumismaksut ja maksuosuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksesta annetun lain 12 §:n mukaisten osallistumismaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen päätehtäviä ovat tutkimus ja analyysi, koulutus ja harjoitukset, doktriinien ja konseptien kehittäminen, parhaiden käytäntöjen jakaminen, yhteistyötapojen ja -mahdollisuuksien identifiointi sekä tiedon tuottaminen EU:n hybridiuhkiin vastaamista koskevan päätöksenteon tueksi. Määrärahasta maksetaan Suomen maksuosuus hybridiosaamiskeskuksen toiminnasta.

2025 talousarvio	2 040 000
2024 talousarvio	2 040 000
2023 tilinpäätös	1 860 000

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

23. Valtioneuvoston kanslia

99. Valtioneuvoston kanslian muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymässä otetaan huomioon ne valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston tulot, joita varten ei ole erillistä tulomomenttia tai joita ei oteta huomioon nettoutettavina tuloina tai ei voida hyvittää menomomentille.

2025 talousarvio	50 000
2024 talousarvio	50 000
2023 tilinpäätös	24 786